

९५
६

अथ

९५
६

ग्रन्थनामः- "सामुद्रिक शास्त्रम्"

कृतनामः-

विषयः-

सामुद्रिकम्

Samudrik Shastram .

1221

श्रीगणेशाय नमः ॥ दुर्लभमुद्रिकं शास्त्रं नराणां यद्युज्जुताशुभे ॥ तद्द्वं
 संप्रवक्ष्यामि नमो शायमुच्यते ॥ १ ॥ पूर्वमायुः परिहृत्य श्यालुष्माणो मेव च
 आयुर्हर्निनराणां च लक्ष्यते ॥ किं प्रयीजनं ॥ २ ॥ वामभोगे च नारीणां दक्षिणे
 पुनः पश्य च ॥ निर्दिष्टं वचनं येषां सामुद्रं वचनं यथा ॥ ३ ॥ पंचदीर्घं चतुर्द्वं
 पंचसूक्ष्मं षडुन्नतं ॥ सप्तारक्तं त्रिगंभीरं त्रिविस्तीर्णं प्रशस्यते ॥ ४ ॥ बाहुनेत्रांतरे
 चैव जानुनासास्तथैव च ॥ सप्तयोरंतरं चैव पंचदीर्घं प्रशस्यते ॥ ५ ॥ ग्री
 वाप्रजनने पृष्ठं ह्रस्वजं चेत्तु पूजयेत् ॥ ह्रस्वानि यस्य चत्वारि पूजाप्राप्तेति नियमः ॥ ६ ॥
 सूक्ष्मपर्वगुलिचैव दंताः केशा नखा स्त्वचः ॥ पंचसूक्ष्माणि येषां तु तनरादीर्घजीविनः ॥ ७ ॥
 कक्षौ कुक्षिश्च वक्षश्च घ्राणस्कंधललाटिकाः ॥ सर्वभूतेषु निर्दिष्टं प्रशस्तेष्वमुन्नतं ॥ ८ ॥
 पाणिपादतले चैव नेत्रयस्य नखानि च ॥ तालुर्जिह्वा धेनो ह्येव सप्तारक्तं चैव शुभं ॥ ९ ॥
 स्वरं सत्त्वं च नाभिर्ध्वं त्रिगंभीरं प्रशस्यते ॥ नश्रीः स्यजेत्तरक्ताक्षं दीर्घकनकपिंगलं ॥ १० ॥

दीर्घबाहुं न चैश्वर्यं न नरपीरितो मुखं ॥ इह विशाले धनधान्यभोगी शिरो विशाले
 नृपपुंगवश्च ॥ कठिं विशालो बहुपुत्रहरो विशालपादः सततं सुखी स्यात् ॥ चक्षु
 स्त्रेहेन सौभाग्यं दंतस्त्रेहेन भोजनं ॥ त्वचा स्त्रेहेन दुर्भास्यं पादस्त्रेहेन वाहनं ॥ १२
 अकर्मकठिणो ह्यसौ पादो न च ध्वनिको प्रलो यस्य पादौ च पाणी च सौख्यं तस्य विनिर्दिशत् ॥ १३
 दीर्घलिङ्गे दीरिद्रयं स्तूललिङ्गेन निर्धनं ॥ कूशलिङ्गेन सौभाग्यं ह्रस्वलिङ्गेन भूयती ॥ १४
 कनिष्ठं बुद्धिदं शान्तेरवागच्छति तर्जनी ॥ अविच्छिन्नं तु वर्षाणां शतं प्रायुर्विनिर्दिशत् ॥ १५
 कनिष्ठं गुल्लिङ्गं शिरेरवागच्छति मध्यमां ॥ अविच्छिन्नं तु वर्षाणां मशीयायुर्विनिर्दिशत् ॥ १६
 रेखाभिर्वदुःखं त्रिकुं श्य मत्प्रायुर्धनहिनता ॥ रेखा चतुष्टयं सौख्यं बहु रेखा ही प्रता ॥ १७
 दुर्धरे रेखा भवेद्यस्य राजमान्यो भवेन्नरः ॥ लांछनं रक्तवर्णं च मनो नृपती भवेत् ॥ १८
 अंगुष्ठोदरमध्यस्तो यवायस्य विराजते ॥ उपनृमस्य भोज्यश्च मनः सुरवमेधते ॥ १९
 अनामिका र्धपदोपदिस्थिता काणि धिका वर्षे वा तच्च वीविद ॥ नवयुगीति विगमे च सतीति स्तदा

धूम्रं नरबलुचास्पजीवनं ॥ २० ॥ ललाटो यस्य हृदये तेरे रेखा त्रयमाना गतं ॥ अक्षिर्वर्धे च
 त्रिर्दिशं विशो यो देदिरेष्वके ॥ २१ ॥ आयुर्मघाति कीर्तिश्च विक्तां तो विनयी सुखी ॥
 अतिस्निग्धो प्रियं वक्ता मनः स्तोकजीवनः ॥ २२ ॥ इति सामुद्रिक शास्त्रे पुरुषसामा
 न्यलक्षणानाम् ० अधिपयः ॥ ११ ॥ अतः परं प्रवक्ष्यामि देहावयव लक्षणं ॥ तत्र पाद
 तलं वर्णं यथा विज्ञानं भाषितं ॥ १२ ॥ अतिप्रसवेदं सुस्निग्धं अंगुल्यो दीर्घं गामिनः ॥
 अंगुल्यो गम संयुक्ताः पादश्च विरही भवेत् ॥ १३ ॥ नखे सुदीप्ति संयुक्ते मनो वैराग्यैः सह ॥
 कूर्मपृष्ठे रक्तैश्च मनश्च नराधिपः ॥ १४ ॥ शूराकारे स्तथा भग्नैः सखैः पादुरैस्तथा ॥
 रक्तैश्च ते श्रुतेः पुनश्च स्वती दुःखिता ॥ १५ ॥ अंगुष्ठो विपुलैरेषां तेनादुःखभागिनः ॥
 क्लृप्तं विपुलं गुणैरेषां चाध्वनिगामिनां ॥ १६ ॥ उन्नतैश्च समैः स्निग्धैस्तैर्नरासु
 खभागिनः नृते रक्तैस्तथा प्राप्ते स्ते नरा नराधिपाः ॥ १७ ॥ यस्य प्रेदिनिरेखा अंगुष्ठं च
 व्यतिक्रमेत् ॥ स्त्रीभोगे लभते तस्य भवेन्नान्यत्र संशयः ॥ १८ ॥ मध्यमायां तु
 र्धयां नारायणो विनिर्दिशत् ॥ अनामिका तु दीर्घा तु वीर्या भोजि भवेन्नरः ॥ १९

सचरुस्वाभवेद्यस्य परदारतेसहा ॥ प्रदेशनिचया स्थूलभार्यात्वे चकनिर्विना ॥ १७
 असंगतानि रूस्वा निष्पंगुलं गुल्यस्तु च ॥ अगुल्या पार्थिवो ज्ञेये सामुद्रस्वनं यथा ॥ १८
 इति सामुद्रिकशास्त्रे पदांगुलिकक्षणं ॥ अथ नखजंघात्क्षणं प्रारभ्यते ॥ नखैश्चैतेश्च
 वक्रैश्च तन्नादुःखभोगिनः ॥ दुःखिता कुनखा ज्ञेयाः का मभोगविवर्जिता ॥ २३ ॥ व
 क्रैश्चैविकैश्च नखैर्द्रिरीद्रभोगिनः ॥ महापापानि कुर्वन्ति पुनः पाहिरिते नखैः ॥ २४ ॥
 इन्द्रगोपसुराकाशैर्नखैर्भवति पार्थिवः ॥ ताः स्मैर्नखैः स्तथैश्चैर्गच्छस्यपि च मानवः ॥ २५
 वर्तुलैश्च तथैश्चैर्गच्छतेः सुभगा भवेत् ॥ स्मिर्धैर्नपरिचारकैर्नखैर्भवति फूपति ॥ २६
 इति हस्तपादनखलक्षणं ॥ यनाढ्यो रूस्वजंघाश्च राजान्वपुः पुजंघकः ॥ दीर्घा ये स्थूल
 जंघाश्च जीविते गजजंघिकः ॥ २७ ॥ सिंहे जंघा व्याध्रजंघा धनदाः ॥ त्रिहायकाः ॥ रामपु
 त्रा च जंघा च हरिस्पत्रविष्पति ॥ २८ ॥ सृगालस्य जंघा च लक्ष्मीस्तेषां न जायते ॥ मीनजंघा
 भवेत्क्षुब्धसंक्रान्तेति न संशयः ॥ २९ ॥ स्थूलजंघाश्च सूक्ष्माश्च क्रियं भुजतिमानवः ॥
 उष्ट्रजंघा नरा ये च नित्यभाग्यं विवर्जिताः ॥ काकजंघा नरा ये च तेषां राज्यं विनिर्दिशत ॥ ३०
 इति जंघा लक्षणं ॥ एकरोमा भवेद्राजा द्विरोमा धनवान्मवेत् ॥ त्रिरोमा पण्डितः

शोके बहिरोमा हरिद्रता ॥ ३१ ॥ इति रोमलक्षणं ॥ हंसहस्ती समागता पुरुषाश्च नरा
 धिपः ॥ हस्ती रोमेषु काणां च गतिर्भाग्यवतां भवेत् ॥ ३२ ॥ जलकल्लोका मीनानां काको
 लूक समागतिः ॥ द्रव्यहानिकरा पुंसो दुःखशोकभयंकरा ॥ ३३ ॥ शूने द्रुमहीषाणां
 च खरशुकरयोः समा ॥ येषां गतिः समाख्याता ते नरा भाग्यवर्जिताः ॥ ३४ ॥ इति सामुद्रिक
 शास्त्रे मध्यमपुरुषलक्षणं ॥ दक्षिणावर्ति लिङ्गे नरा कन्या प्रजायते ॥ स्थूलप्रलट
 लिङ्गानां दुःखसर्वत्र विष्पति ॥ ३५ ॥ स्तेनधारिणि गणना भवति पार्थिवः ॥ द्विधा ॥ न
 वंतस्य बह्वधारा हरिद्रता ॥ ३६ ॥ मीनगंधिनश्च क्रेणधिन पुत्रवतो भवेत् ॥ दुग्धगंधिनश्च
 क्रेण गवाढ्यो ज्ञेयस्तरा ॥ ३७ ॥ मधुगंधिनश्च क्रेणानस्त्रिजतिवल्गुमे ॥ पद्मगंधि
 भवेत्पुष्पो मद्गंधिन पार्थिवः ॥ ३८ ॥ लक्ष्मणगंधिनश्चोरस्य भासां गंधिनतस्करः ॥
 व्यसविलोद्गंधिनश्च नरगंधेति दुःखिता ॥ ३९ ॥ कद्रुगंधिनश्च क्रेणपुरुषो दुर्भगो भवेत्
 ॥ शिरःसंप्रनगंधिनश्च भोग्यः स भवेन्नरः ॥ ४० ॥ पद्मवर्गे निश्च क्रेणमनरः पार्थिवो भवेत्
 ॥ श्यामवर्ते निश्च क्रेण दशजोगी भवेन्नरः ॥ समपादौ प्रतिदृश्य महीस्पृशेति मेहेन ॥

सयेकुः खितो नित्यं हरिरे न च पिडितः ॥ ५५ ॥ समप्रसूय पवित्रस्य गुणमौ स्पर्शति मे
 हनं ॥ इच्छन्तं विजानिष्यात् सुखी भाग्यवान्तरः ॥ ५६ ॥ सिंहु व्याघ्रसमं यस्य
 शस्त्रं परित मेहनं ॥ भाग्यवान् स विजानिष्यात्थातुरागं महनं ॥ ५७ ॥ इति सौमि
 गाधिकारः समाप्तः ॥ प्रवाल स्निग्धरक्तं च शोणितं यस्य देहिने ॥ राजानं तं विजानिष्या
 देवता वन्महाबलः ॥ ५८ ॥ यस्मिन् स मं यस्य देहे भवति शोणितं ॥ ज्यायतल
 हृदयं न्यादुः खितश्च सदा भवेत् ॥ ५९ ॥ जंढूक सदृशं यस्य महीषश्चाभि
 क्रुकेः स्वभावदुः खितो नित्यं धनहिनो न संख्यः ॥ ६० ॥ इति नृधिरलक्षणं ॥ विस्ती
 र्णचक्रिः स्निग्धा शुभा पुंसः प्रशस्यते ॥ निर्मांसत्वं कठिरेणं तेन सादुः स्वभागीनः
 सिंहु व्याघ्रसमायेषां कठिस्तथा न शोभना ॥ इति कठिलक्षणं ॥ मृगोदरो भवेद्यस्या
 मयूरादुरावच ॥ गंडूक सदृशं यस्य मनः पार्थिवो भवेत् ॥ व्याघ्रोदरो गजपति
 नराः सिंहोदरो भवेत् ॥ इरुदा प्रवरणं ॥ वर्तुलनाभिगंभीरा ॥ यस्य पुंसः प्रशस्यते
 वर्तुलनाभी विलसदादुःखप्रदो भवेत् ॥ ६३ ॥ इति नाभिलक्षणं ॥ उभोतो

च दृढौ येषां स्तनौ स्निग्धपयोधरो ॥ तेषां सुखं च स्त्रिभोगश्च विशेषतः ॥ ६४ ॥
 उन्नतौ नेव स्निग्धौ वा श्लथलौ च पयोधरो ॥ निर्मांसत्वं कुरुषो च तेनादुःखभागीनः
 इति स्तनलक्षणं ॥ ६५ ॥ वास्तिर्गं हृदयं यस्य वर्तुलं मांसपुरितं ॥ मत्स्यपुं कं विजानि
 यात् कुरुभोग्यं महधिनं ॥ ६६ ॥ इति हृदयलक्षणं ॥ सिंहु पृष्ठं भवेद्यस्य धनं तं
 स्य विनिर्दिशत ॥ भूर्मपृष्ठे भवेद्राजधिनसौ भाग्यवान्तरः ॥ ६७ ॥ इति पृष्ठिल
 क्षणं ॥ प्रलंबं बाह्वे विज्ञेयो नरः सर्वगुणान्वितः ॥ रुक्मबाहुर्भवेदासः पादम
 कं स्मृताः ॥ ६८ ॥ इति बाहुलक्षणं ॥ यस्य मानसमादेख कर्मसिद्धिप्रजायेत ॥
 धनान्ध्यासु स विज्ञेयो बहूपुत्रो न संख्यः ॥ ६९ ॥ तुलाग्रमथ वज्रं च कर्मभेदे
 दृश्यते ॥ वातिज्यं वसेत तत्र पुनः पश्य न संख्यः ॥ ७० ॥ यस्मिं वायुदिवाश्चंद्रं कोशाणा
 रं च दृश्यते ॥ नरस्यापि करे यस्य इच्छरश्च स उच्यते ॥ ७१ ॥ चंद्राकारो वज्रकाशो
 खड्गाकारश्च दृश्यते ॥ सर्वविद्या प्रधानं बुद्धिमांश्च भवेन्नरः ॥ ७२ ॥

शूलबाणं किंतयस्य सर्वधर्मेश्वरो भवेत् ॥ यस्मिन् धर्मो न च देवता गुरुजन
 आकेषं कुंडलं च ॥ यस्मिन् पाणितले भवेत् ॥ तस्माज्जपतिर्निर्दिष्टं साधुं स्वयं यथा ॥
 ७३ ॥ नृसोवायदिवाशक्तिं करमधो नुदुश्यते ॥ अमासं त विजानिया धनवंतं
 महाधीपं ॥ ७४ ॥ सुखी न सुभगं वापि आश्रितो मुखनिष्ठिका ॥ स करोति यदा
 नैव यदि खिन्ना सुवर्णया ॥ ७५ ॥ केनिष्ठा मूल रेखा या मतीति वती रेखा
 तावतो महि लास्य स्त्रियस्मावनिता प्रिया ॥ ७६ ॥ उर्ध्वरेखा त्रयं यस्य कर्मधे
 नुदुश्यते ॥ नानाभोगसमाप्तिनः सामुद्रं च वनं यथा ॥ ७७ ॥ इति वर लक्षणं ॥
 ग्रीवा तु चतुर्त्वा यस्य पूर्णं भूमिमा भवेत् ॥ पार्थिवं विज्ञेयो ॥ धनं धान्यं समृद्धि
 मान् ॥ ७८ ॥ दीर्घग्रीवा शिखी ग्रीवा च क्रीवा तथैव च ॥ का क्रीवा त्वये पातु तेना
 भाग्यवर्जिता ॥ ७९ ॥ इति ग्रीवालक्षणं ॥ वृषस्कंधो गजस्कंधः केदली स्कंध एव च
 सर्वे स्ते पार्थिवो ज्ञेयो महाभोगी महाधीनी ॥ ८० ॥ इति स्कंध लक्षणं ॥ चंद्रवी
 त्वापमेव लो धर्मशालः सदा भवेत् ॥ नराकरालवत्कृष्णधर्महिना प्रकीर्तिताः ॥ ८१

हाय वत्कानरायेतु सदा दारिद्र्यभाषिणः इति मुख लक्षणं ॥ यस्य गोलोचनं पूर्णं
 पद्मपत्रसमं प्रभो भोगवांश्च नश्येव सर्ववीर्याधिपः सदा ॥ ८२ ॥ सीकृष्या प्रगजे
 द्वाणं कपोलसदृशो यही ॥ चंद्र उवाश्च जायते लघुभोगी भवेन्नरः इति गल लक्षणं
 ताम्रधरो नरपती रत्नोद्भूतः दुःखिता स्थूलो दृष्टिदरिद्रो स्यान्नरो सततः दुःखिता च
 इसोष्टु पुष्प लक्षणं ॥ कुहं पुष्पप्रतिभाश इतो भूपतयः सतः रुद्रवान्तरदंताश्च
 नीयंते ह्यु नृषा हिताः ॥ ८५ ॥ हस्तिदंता महादंता स्थूलदंता गुणान्विता ॥ कराल
 वीरलाजश्च रश्ना दुःखजीविनः ॥ ८६ ॥ दोत्रिंशदधमे राजा केचिदंश्च भोगवान्
 त्रिंशोश्च दशनेयं सुदुःखितो देशभोगीनः ॥ ८७ ॥ इति दंत लक्षणं ॥ लघुजीवो भवे
 दासः सनरा दुःखितः सदा ॥ श्यामयश्च जीवो च स भवेत् सापकाशकः ॥ ८८ ॥ पद्म
 पत्रसमा रता विद्यालक्ष्मी समाप्ता ॥ स्थूलजिह्वा सदा वेषांतेनाः कुरभाषिणः
 श्वेतजीवं नरा येतु शोचन् चर विवर्जितः ॥ ८९ ॥ इति जीवा लक्षणं ॥ हृष्टता तुर्न
 रायस्तु भवेच्च कुलनाशकः ॥ पद्मसंकाशरक्ता च तस्य श्रीः सर्वतो मुखी ॥ ९० ॥

श्वेततालुनेरोयस्तुधनमेतानसंशयः ॥ छस्मतालुभवेद्यस्तुसबलीनृपतीभवत
 ७१ ॥ पीततालुनेरोयस्तुसमवेत्तनाधीवः ॥ योषिदेगिचान्नमोगिसासुखंयौने
 यथा ७२ ॥ इतितालुलक्षणं ॥ हंसस्वरनरोयस्तुधनवंशमहेश्वरः क्रौंचकस्तुरी
 यच जायतेपापकारिणः इतिस्वरलक्षणं ॥ पार्थिवशूकनासाश्वदीर्घनासाश्वमणिनः
 ५ रुस्वनासानरायेच धर्मशीलुविवर्जितः ॥ हस्तिनासासमायच पीतनासाश्वयन्ताः
 जनानांवल्लभावेयासामुद्रंक्चनंयथा ॥ स्थूलनासानरोयस्तुनीर्धनस्तुसदाभवत
 यथावकाचदीर्घाचमशिकामुखमध्यगातेसर्वदुःखिताज्ञेया नीर्धनाअपिवेत्ताः ॥ ७७ ५
 शीतनासिकलक्षणं ॥ रक्ताश्वधिनवंतश्च आ प्राक्षादुःखितनराः शीघ्रः कुंकुमाक्षि
 स्वश्वमुगाष्टाः सुखमणिनः ७८ ॥ विलासाः नरायेच भवतिपुरुषाधमाः मयूरसदृ
 शास्तुतेनैर्मध्यमास्तुता ॥ ९१ ॥ इतिनेत्रलक्षणं ॥ ललाटेऽथिचंद्रेणभवेच्चपृथ्वीपतिः
 वीपुलनललाटेन वीह्यावंशमवेन्नरः ॥ १०० ॥ अंगेनैवल्ललाटेणचापयुजायते
 नरः ॥ उन्नतेणललाटेण धनाढ्यस्तुभवेन्नरः ॥ १०१ ॥ विगमेनललाटेन

दुःखितोजर्जरोभवत् ॥ २ ॥ परकर्मरतेनियं सदाप्राप्नोतिबंध्यं ॥ त्रिशूलं वज्रं च
 पिललाटेयस्यदृश्यते ॥ इभ्रंरंतवीजानीयात्समहाजनवल्लभं ॥ ३ ॥ इति ललाटलक्षणं
 कुठिलैः स्यादितैरसौ स्थूलैर्केशैश्चतस्करः ॥ दुःखितः पुरुषो ज्ञेयो दुष्टापीडितवान्भवत् ॥ ४
 यथाचरीरलाकेशाः सिग्धोभ्रमसंनिभः ॥ मधुवर्णश्चातषां श्रीस्त्रिमोगात्राभुवंतिही ॥ ५
 इति सामुद्रिकद्रिकशास्त्रेपुरुषकेशलक्षणं ॥ पुत्रवल्लक्षणं समाप्तं ॥ अथस्त्रीलक्षणं
 प्राप्तं ॥ मातरं पीतं वापि देवश्चातरेतथा ॥ अतारं नृपातेनरि लक्षणैरहितं चया ॥ ६
 शिरसाहोपीरक्षेत अंगुल्यश्च न स्वास्तथा पाणिरेखाश्च जंघाश्च कर्निर्भीक्ष्ण्येव च ॥
 उन्नतोदरपृष्ठश्च स्तनौ कर्णेत्येव च ॥ रोमराजीः स्वरोवर्णः श्रीवनासातथेव च ॥ २४
 मातृसर्वपरिहृतकन्यायावरणेपि च ॥ पादांगुल्योभ्रमिसमासाकंन्याग्रहमंडनी
 अंगुलीभ्योऽधीकायस्यास्थूलपादप्रदेशीनी कुमारं रमते जयं योवनेवैवकाकथाः ॥
 यस्याउन्नतपादेच शीलापादेद्रीद्रता ॥ दीर्घपादतयाक्षिहसमपादाशुशोभना ॥
 अंगुशोमहीषाकतो बंधूनाकलहप्रिया ॥ समांगुशतुयानरी सानारी मुरवमेधते ॥ १२ ॥

स्कंधेतेष्टकेशः कपिलानचशोभना ॥ ३१ ॥ इति केशलक्षणं ॥ मृगासीमृगजंघत्
 मृगासीवामृगोदरी ॥ अपि दासकुले जाता राजपत्नी च सा भवेत् ॥ ३२ ॥ हंसस्वरो मे
 घवर्त्तनारी कमललोचनी यस्मिन् गृहं समागच्छेत् गृहपुत्रपवर्धने ॥ ३३ ॥ विष
 मादृशनायस्या विरक्ता स्त्रो लपभाजिन ॥ सा संकेतमवाप्नोतीत्युत्प्रेते इति शुभ्र ॥
 इति दंतलक्षणं ॥ ३४ ॥ यस्या ओष्ठ द्वयं रक्तं रोपितं समं पुनः ॥ सरसं च सतेजस्कं सा भवेत् ॥
 सुखकारिणि ॥ ३५ ॥ इत्योष्ठलक्षणं ॥ यस्यास्तु हंसवद्वै कं कंठे भवती कूपिका ॥ नासा
 चर्तु गृहेतीदृश स्वच्छं दास्य चारिणी ॥ ३६ ॥ इति गललक्षणं ॥ आयतोऽश्रुणो यस्याः
 समो च कुचजंघको ॥ भ्रुवो चंद्रायुधाकारे सा कुंभ्या सुखं प्रयेत् ॥ ३७ ॥ इति कर्णलक्षणं
 कक्षावर्ती वसाना नासावर्ती मृतस्थया ॥ पृष्ठावर्ती पतिघ्नी स्यात्तस्मात्तां परिवर्जयेत् ॥ ३८ ॥
 पृष्ठावर्ती तथा पृष्ठाभ्रमरा भवती हया ॥ बद्धुभिः पुरुषैः क्रीडां कुरुते दुःखित च सा ॥
 इति पृष्ठलक्षणं ॥ बद्धुपीडां च यानारीं वा हवरलो मनी ॥ आराजकुले जाता दासी

लुमुपगच्छति ॥ ३९ ॥ स्निग्धांगी चान्वंश ॥ मृदु मृदु पृथु जघना सुस्वरा
 चान्वंशे प्रतीतस्याः स्थिते शोभति च सुखदः ॥ ४० ॥ पुरुषु तं स्त्रियं
 स्यात् पीताक्षपीनगंडा समसितदृशमापन्नपत्रायताक्षी बिंबोक्षी
 तुंगनासा गजपतिगमनादक्षिणावर्तिभिः ॥ ४१ ॥ हृष्येत मथ्यप्रवयाः प्रो
 ढाक्रिडा सुपेशलेः ॥ वृद्धा तु मधुमालोपे गौरिणवणं च रज्यते ॥ ४२ ॥
 शाडशादा भवेद्दाला बिंशती ब्रह्मयोचना ॥ पंचपंचाशता मध्या
 वृद्धा स्त्री तदनंतरी ॥ इति सामुद्रिकशास्त्रे स्त्रीलक्षणं ॥ ४३ ॥

+

+

✓

॥ इति सामुद्रिकलक्षणसमाप्तः ॥

+

✓

१४
—
६